

**IHMISKAUPAN VASTAISTA TOIMINTAA KOSKEVIEN HALLITUSOHJELMAKIRJAUSTEN TOIMEENPANON POIK-
KIHALLINNOLLINEN OHJAUSRYHMÄ**

10. KOKOUS

Aika Perjantai 16.6.2023 klo 8:30–10:30
Paikka Oikeusministeriö, nh. Oikeus

Osallistujat Kansliapäällikkö Pekka Timonen (puheenjohtaja)
Osastopäällikkö, ylijohtaja Ville Hinkkanen (varapuheenjohtaja)
Valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori Venla Roth (pääsihteerii), Aino Pennanen (pöytäkirjasihteerii)

Johtaja, Jari Keinänen, STM
Erityisasiantuntija Minna Viuhko, STM
Erityisasiantuntija Anssi Pirttijärvi, OKM
Apulaisosastopäällikkö Anu Saarela, UM
Kansliapäällikkö Kirsi Pimiä, SM

Kutsutut asiantuntijat Sari Mutka, johtava sosiaalityöntekijä, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Katri Lyijynen, apulaisjohtaja, Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Saara Pihlaja, erityisasiantuntija, Rikosuhripäivystys

KOKOUSMUISTIO

1) Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.30. Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2) Edellisen kokouksen kokousmuistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen kokousmuistio SM:n sähköpostitse toimittamalla muokkauksella kohtaan 4.

3) Toimintaohjelman toimeenpanon edistyminen ja näkymä tulevaan hallituskauteen

Venla Roth esitteli toimintaohjelman toimeenpanon tilanteen (PPT-esitys).

Puheenjohtaja kiitti esityksestä ja kysyi miltä marjanpoimijoiden tilanne tällä hetkellä näyttää.

Roth vastasi, että ulkoministeriössä on keskusteltu viisumisäännösten soveltamisesta ja siitä, kuinka paljon marjanpoimijoita voi Suomeen kutsua. Thaimaan lähetystö on ollut aktiivinen ja lähettänyt nootin asiassa. On epäselvää, miten paljon Thaimaa päästää poimijoita

Suomeen. TEM ja UM ovat aktiivisesti pyrkineet etsimään keinoja vaikuttaa tilanteeseen. Tilannetta seurataan ja tämän kesän jälkeen on tarkoitus tarkastella kehittämistarpeita.

Saarela toimitti ulkoministeriön konsuliosaston välittämiä lisätietoja ajankohtaisesta tilanteesta. Thaimaasta on 16.6.2023 tulossa ensimmäiset viisumihakemukset. Hakemuksissa tutkitaan varallisuusedellytyksen täyttymistä, minkä ajatellaan vähentävän haavoittuvuutta. Kaikki hakemukset käsitellään tapauskohtaisesti. Jos varallisuusedellytys täytyy, niin päätös on myönteinen. Dokumentit tarkastetaan. Käsittelyaika on 15 päivää. Oletus on, että kielteisiä päätöksiä on tulossa aiempaa enemmän. Alustavan tiedon mukaan odotettavissa on noin 2100 käsittelyyn tulevaa luonnonmarjapöimijöiden viisumihakemusta satokaudelle 2023. Viime vuonna määrä oli suurempi, noin 4000.

Pirttijärvi kiitti hyvästä raportoinnista ja työstä sekä kysyi, ovatko poliisin ja AVI:n lisäresurssit sidottu hallituskauteen.

Roth vastasi työsuojelun lisäresurssien olevan pysyviä. Poliisin resursoinnin osalta odotetaan hallitusohjelmaa.

Keinänen totesi, että ihmiskaupan vastaisella työllä on saatu paljon aikaan. Keinänen painotti, että tulevaisuudessa STM:n hallinnonalalla osaamisen keskittäminen hyvinvointialueilla on keskeinen vaikuttamiskeino. Tällä hetkellä hyvinvointialueiden työ on vasta alussa. Jo nyt voi kuitenkin ennakoida, että työ ei välttämättä edellytä uusia resursseja, vaan uusia toimintatapoja. Asiaan voitaisiin vaikuttaa hyvinvointialueiden ohjauksella.

Roth kiitti Keinästä puheenvuorosta ja totesi olevansa suunnasta samaa mieltä.

Pimiä totesi, että on hienoa kuulla työn etenemisestä. Pimiä kommentoi, että suunnitelmallista moniviranomaisyhteistyötä edistetään ja tästä on mallintamishanke käynnissä. Ulkoministeriön kanssa yhteistyössä tehtävä Work help Finland –sovellus on käynnissä ja ylimääräistä koulutusta poliisiammattikorkeakoulun kanssa suunnitellaan. Poliisin resursseihin liittyen Pimiä painotti, että erikoisyksikkö on todellakin saanut tulosta aikaan, mikä näkyy erityisesti Suomessa tehtyjen rikosten tutkinnan osalta. Poliisijohdon kanssa on ollut yhteisymmärrys siitä, että jos poliisi saa tarvitsemansa rahoituksen, erillistä korvamerkintää ei tarvita. Ajatus on, että tarvittavat resurssit pitäisi löytyä, mutta tuleva ministeri päättää asiasta. Esimerkiksi isoja marjanpöimintajuttuja ei olisi saatu paljastettua ilman tätä ryhmää. Lisäksi Pimiä toi tietoon, että ihmiskaupan uhrien harkinta-ajoista valmistui 23.5.2023 HEUNIN selvitys.

Viuhko toi esiin, että tulisi pohtia myös muita resurssitarpeita, jotka liittyvät uhrien parempaan tunnistamiseen. Esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen lisäresurssit ovat tällä hetkellä eduskunnan joululahjarahojen varassa.

Puheenjohtaja kommentoi, että useimmat asiat ovat edenneet todella hyvin ja kiitti Rothin kykyä vetää koordinaatiotyötä. Tätä tarvitaan myös jatkossa. Puheenjohtaja totesi, että SM:n ja STM:n toimintaohjelmakirjauksen toimeenpanossa on ollut ristivetoa, mutta se on historiaa ja tästä on päästy eteenpäin. THL:n suhtautuminen on herättänyt kysymyksiä ja huolia. Asiasta pitäisi hallitusohjelman julkistuksen jälkeen keskustella katsoen yhdessä läpi tavoitteet, resurssit ja se, miten hallitusohjelmaa lähdetään työstämään jättäen mahdolliset jännitteet taka-alalle. Puheenjohtaja totesi tarvittaessa käyvänsä keskustelua jatkosta

STM:n kansliapäällikön kanssa hakien yhteisymmärrystä tilanteesta ja yhteistyön tavoista, jotta tulevaisuudessa ei törmättäisi enää samoihin jännitteisiin.

Keinänen totesi, että haasteet ymmärretään. Keinänen painotti, että THL:llä on vahva osamiskeskittymä väkivallan vastaiseen työhön. Nyt ihmiskaupan osalta THL:n erillisresurssit päättyvät tämän hallitusohjelmakauden loppuun. Jatkossa selvitetään, pystytäänkö katsomaan samaan suuntaan ja keskustellaan siitä, mitä THL hoitaa riippumatta rahoituspohjasta. Ensimmäisen keskustelun siitä, mihin THL katsoo voivansa panostaa, on määrä olla jo ennen juhannusta ja tämän jälkeen keskustelut jatkuvat. Oletus on, että hallitusohjelma on asiasta niukkasananainen. Jos sen jälkeen on tarve käydä päällikkötasolla keskusteluja, niin ne on hyvä käydä. Keinänen pyysi Rothia päivittämään siitä, onko tällaiselle tarvetta. Keinänen painotti haluavansa varmistaa, että eri osapuolilla on jatkossa parempi yhteinen käsitys siitä mihin ollaan menossa.

Puheenjohtaja kiitti puheenvuoroista.

- 4) Ihmiskaupan uhrien auttamisen nykytila ja valtakunnalliset kehittämistarpeet asiakastyön näkökulmasta (Saara Pihlaja, Rikosuhripäivystys; Sari Mutka, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ja Katri Lyijynen, Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä)

Mutka, Pihlaja ja Lyijynen esittelivät ihmiskaupan uhrien auttamisen tilaa ja kehittämistarpeita (PPT-esitykset), joiden pohjalta käytiin keskustelua.

Puheenjohtaja kiitti käytännönläheisistä esityksistä ja totesi, että tämä oli hyvä jatko aiemmin käydylle keskustelulle. Puheenjohtaja kysyi työn vaikuttavuudesta.

Mutka vastasi, että kaikki ihmiskaupan uhrit eivät tarvitse mielenterveyspalveluja, vaan osalle traumatietoista työtettä painottava palvelutarpeen arvio itsessään toimisi vakauttava tekijänä. Keskiössä on huomioida mielenterveydelliset teemat paremmin palvelutarpeen arviossa, koska on olemassa riski sille, ettei arjen toimintakyvyn taustalla olevia mielenterveyden haasteita huomata käytännön työssä riittävästi. Psykososiaalisten palvelujen ja tuen periaatteiden mukaisesti tukea esimerkiksi traumaperäiseen oirehdintaan on tärkeää toteuttaa myös sosiaalihuollon kontekstissa, mutta työkaluja kohdennetusti sosiaalityöntekijöille ei ole, minkä vuoksi Mutkan yksikössä kehitetään palvelutarpeen arviota ja siten lisätään myös vaikuttavuutta. Jo tähän mennessä on käytännössä saatu hyviä tuloksia sosiaalityöntekijä-psykologi yhteistyöstä.

Viuhko kysyi, miten hyvinvointialueella ihmiskaupan uhrien auttamistyö suhtautuu väkivaltatyöhön.

Mutka vastasi pohtineensa sitä, miten hyvinvointialueella ihmiskaupan uhrien auttamistyö ja väkivaltatyö sidottaisiin paremmin yhteen ja millaisia rakenteita se tarvitsisi. Mutka ehdotti, että asiaan palataan myöhemmin ja keskustellaan aiheesta lisää STM:n kanssa.

Keinänen totesi, että Mutkan esitys toimi hyvänä esimerkkinä siitä, mitä jatkossa tarvitaan ja että puheenvuoro vahvistaa ajatusta siitä, että lainsäädännön tasolla tulisi ohjata muita hyvinvointialueita palvelujen keskittämiseen.

Saarela kysyi, onko kokemusasiantuntijatoimintaa käynnissä.

Mutka kertoi tälle olevan pitkät perinteet, mutta käytännön työssä tällaista ei vielä ole ollut.

Hinkkanen kysyi Pihlajalta miltä uhripalveluiden rahoitus Rikosuhripäivystyksen näkökulmasta näyttää.

Pihlaja kiitti oikeusministeriötä lisärahoituksesta vuoden 2024 loppuun asti. Sillä on pystytty palkkaamaan lisää henkilöitä, mutta tämä rahoitus ei ole pitkäkestoista, mikä vaikeuttaa suunnittelua.

Puheenjohtaja kysyi mikä olisi pysyvän rahoituksen lisäys, joka tarvittaisiin, jotta toiminta olisi kestävä.

Pihlaja vastasi, että tällä hetkellä Rikosuhripäivystyksellä on kolme erityisasiantuntijaa, jotka tekevät vaikuttamis- ja asiakastyötä. Lisäksi on kolme asiakastyötä tekevää työntekijää. Jos tämä määrä pystyttäisiin säilyttämään, se olisi hyvä.

Pihlaja lupasi tarkastaa Stea-rahoituksen summan ja palata asiaan.

Puheenjohtaja ennakoi, että hallitusohjelmassa tulee olemana erillinen kirjaus uhripoliittisesta toimintaohjelmasta. Se, mitkä rahoitusrealiteetit ovat, on eri asia, mutta tämä auttaa kokonaisuutta.

Pimiä kiitti siitä, että esitykset kuvasivat hyvin tämänhetkisiä haasteita, mutta myös pitkän työn ansioita. Pimiä painotti, että jatkossa olisi vielä mietittävä yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa ja katsotaan läpi hallitusohjelman resurssit.

1) Muut asiat

Ei muita asioita.

2) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.30.